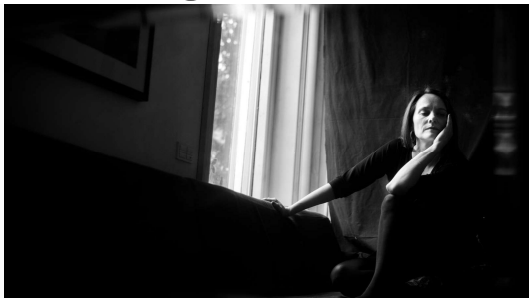

Utopia eller dommedagsvision: Maren Uthaug 11% taler ind i tidsånden

Fotograf: Kajsa Gullberg

Isabella Miehe-Renard 09.09.2022

LITTERATUR // ANMELDELSE – Maren Uthaug ambitiøse og samfundskritiske samtidsroman fortælles som et fabulerende og aparte eventyr med et neutralt sprog, som var det *hverdagsrealisme*. Det er udpræget fortællingens styrke, skriver Isabella Miehe-Renard. De mange ældre kvindekampsklichéer og snart slidte paroler benyttes bevidst med et glimt i øjet. For hvad nu hvis?

Maren Uthaug
352 sider. Udkom 9/9 2022
Forlaget Lindhardt & Ringhof

Når man som anmelder lukker en bog efter 352 sider, i dette tilfælde Maren Uthaug nye roman “11%”, og absolut tøver med hurtige buzzwords og konklusioner i bedømmelsen, er det simpelthen fordi den både er syret, original, morsom, irriterende og ekstrem i sin kompleksitet. Faktisk er *vellykket* for lille et ord.

I enhver tøven leder man gerne efter en udvej. Min udvej, mens jeg klarer mit hoved, fører mig til en sammenligning med de samme toner i et andet værk, en rødstrømpeklassiker fra 1977, som hedder “Egalias døtre” af norske Gerd Brantenberg.

I et land, der hedder Egalia, er det kvinderne, der har magten, og mændene tvinges til at gå hjemme, holde hus og passe børn. Mænd bliver voldtaget, slået af kvinder, har ingen som i i-n-g-e-n rettigheder, fordi de ikke føder børn. Har mændene små

tissemænd og pænt hår, betragtes det som et fortrin. Men et oprør ulmer, og begrebet “mandesagsforkæmpere” opstår. Maskulinist bliver et politisk ord.

Jeg fik den som gave, da jeg fyldte 17 år og fandt den urealistisk og bombastisk. Mest af alt morsom. Ens fantasi rakte ikke ...

Utopia eller dommedagsvision

Maren Uthaug's nye roman går om muligt endnu længere i sin fiktion, nærmest på antropologisk vis, med skjulte referencer til videnskabens *on-going* tolkninger af fortidens kvindeopfattelser. Samtidig trækker hun på diverse mytologier (det fornægter sig ikke, at hun har studeret teologi), og hun inviterer os ind i et fremtidsscenario, der virker skræmmende eller pirrende. Et Utopia eller en dommedagsvision? *Pick your choice*.

Setuppet er flere århundreder(!) fremme i tiden. Vi er i Den Nye Tid, efter det patriarkalske styre gik i opløsning efter Den Nye Evolution.

I denne nutid er præcis 11 % mænd i samfundet nok til at reproducere med sæd til befrugtning. De kaldes konsekvent for hanner, lever i bure på avlscentre og medicineres til at få rejsning, da livet i burene tyder på at forringe viriliteten.

Gravide kvinder, hvor fosterets køn er en han, får straks abort undtagen nogle få, hvor hannens arvemateriale er exceptionelt brugbart. Der findes ydermere offentlige træningsbordeller, hvor udvalgte amazonkvinder dagligt træner “brugsmændene” i at give flest mulige orgasmer og det perfekte vaginapres. En overbygning til skolernes “pligtonani” og penisattrapper.

Moderens ord

Orgasme til alle kvinder er blandt parolerne i den guddommelige Moders skrifter. “Mænds stigende selvcentrerede opførsel i sengen var katastrofal for kvindernes sexlyst i flere århundreder.”

En rundviser på et af bordellerne beroliger en ung jomfru, der frygter at komme tæt på en Han: “Det er den frie mand der slår ihjel, voldtager og stjæler.” Hun lo. “Den mand, du møder i dag, er både tæmmet, medicineret og chippet. Vi har fuld kontrol, du skal kun læne dig tilbage og nyde det.”

Hvis nostalgi, individuelle valg eller frihedslængsel opdages, betragtes det som usolidarisk. Som straf sættes man i “tænkekarantæne”, klædt i hvidt tøj, tvunget ud i væksthuse for at “finde sig selv igen”

Andre overskrifter om Den Nye Tid? Jo, blandt andet har den kristne tro overlevet trods massiv ringeagt for den tidligere mandschauvinistiske bibel. Gud og Helligånden og ikke mindst Adam er udraderet. Nu dyrker man (igen?) Den Hellige Moder. Præstinderne kan kun afholde gudstjenester, når de menstruerer og skal have slangegift (her har slangerne i den kvindelige bibel fået en *vital revival* ...) for at forkynde Moderens ord.

Derudover? Kvinderne lever alle i gennemsnit 150 år. Samtlige kantede huse med skarpe hjørner betragtes nu som patriarkalsk slum. Naturen vokser vildt og forventes at opsluge de maskuline ruiner. Små piger vokser op i runde huse i mødrekollektiver, ammes oftest af andre kvinder mod betaling og må aldrig træde ved siden af Den Nye Tids såkaldte "frie moral".

Hvis nostalgi, individuelle valg eller frihedslængsel opdages, betragtes det som usolidarisk. Som straf sættes man i "tænkekarantæne", klædt i hvidt tøj, tvunget ud i væksthusene for at "finde sig selv igen".

11% taler ind i tidsånden

Med netop denne roman "11%" – kompleks, som jeg kaldte den i min indledning – falder det mig faktisk svært at diske op med eksempler på citatperler. Og det er positivt ment.

Maren Uthaug greb er netop at fortælle dette fabulerende og aparte eventyr med et neutralt sprog, som var det *hverdagsrealisme*. Det er udpræget fortællingens styrke. De mange ældre kvindekampsklichéer og snart slidte paroler benyttes bevidst med et glimt i øjet. For hvad nu hvis?

Romanens motor er netop, hvordan hovedpersonerne Medea, Wicca, Stille og Eva selv oplever idealerne. Er de lykkelige i matriarkatet? Ville Margaret Atwoods berømte dystopi om "Tjenerindens fortælling" være blevet et lykkeligt eventyr, hvis alt havde været vendt på hovedet, kønnes magtfordeling havde været omvendt og derfor endt som en ligning, der gik op?

[Som forfatter viser Maren Uthaug \(endnu engang\) evnen til at beskrive ensomhed, så det svier. En utrolig force. Det kapitel ryster jeg aldrig af mig.](#)

De fire hovedpersoner i romanen kæmper hver især med svære vilkår, det være sig dyb fattigdom, modersvigt, personlige hemmeligheder, fordomme, tvivl og skam og et markant classeskel. Som en ung læser sikkert ville kommentere på SoMe: "Hallo, hallo, 2022 har lige ringet."

Vi følger en præstinde, en heks (magiker), en utilpasset ung, der bliver stum i chok og skam over at være blevet "stikker". Og så til bogens i mine øjne klimaks: historien om lægen Eva, der opdrætter unghanner. Netop beskrivelsen af hendes

hjerteskrærende opvækst forklarer nærmest opsummerende, hvorfor livet i Den Nye Tid er dysfunktionelt. Der findes intet rum eller overskud til "afvigelser". Som forfatter viser Maren Uthaug (endnu engang) evnen til at beskrive ensomhed, så det svier. En utrolig force. Det kapitel ryster jeg aldrig af mig.

Dette nye værk – nu 45 år efter klassikeren "Egalias døtre" – taler ind i tidsånden 2022, hvor en ny aggressiv *polarisering* mellem hanner og hunner og de mange nye køn finder sted. *Wokeism*, *cancel culture*, *incel*-grupper og juridisk ret til kønsskifte. *You name it*.

Vigtigst af alt: Bogen efterlader læseren med *tvivlens nådegave*. Derfor er "11%" på flere planer en ambitiøs og samfundskritisk samtidsroman. Det er tydeligvis et tankeeksperiment og ikke et feministisk manifest. *Beyond fantasy* eller *sci-fi*-genren.

anmeldelselsabella Miehe-RenardMaren Uthaug

Isabella Miehe-Renard

Isabella Miehe-Renard er journalist og forfatter. Hun er tidligere studievært på Kanal 2, TV2, DR1 og DR2. Hun bor i kollektiv i Halsnæs og trives udenfor rampelyset. Tæt på hav og fjord og Danmarks største sø.